

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานเด็กในภาคเกษตร เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะมีผลต่อการทำธุรกิจการเกษตรที่ทำรายได้มหาศาลให้กับประเทศไทย และเป็นการตอบสนองต่อการให้สัตยาบันอนุสัญญา ฉบับที่ 138 ว่าด้วยอายุขั้นต่ำ และอนุสัญญา ฉบับที่ 182 ว่าด้วยการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุด

ขอบเขตของการศึกษา จะศึกษาเฉพาะกิจการเพาะปลูกอ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง และส้ม และกิจการเลี้ยงสัตว์คือ สุกร ไก่ และกึ่ง ใน 10 จังหวัดแรกที่มีกิจการดังกล่าวมากที่สุด กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาคือ เกษตรกรเจ้าของกิจการดังกล่าว และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง คือ เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ ปศุสัตว์จังหวัด ประมงจังหวัด สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด และผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน

วิธีการศึกษา ประกอบด้วย 1) การสอบถามกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาทั้งหมดใน 10 จังหวัดแรกที่มีกิจการที่ศึกษามากที่สุด 2) การสัมภาษณ์เกษตรกรเจ้าของกิจการใน 2 จังหวัดแรกที่มีกิจการที่ศึกษามากที่สุด 3) การสำรวจสภาพการทำงานในไร่/สวน/ฟาร์มของเกษตรกรเจ้าของกิจการใน 2 จังหวัดแรกที่มีกิจการที่ศึกษามากที่สุด และ 4) การเก็บตัวอย่างฝุ่นทุกขนาด ฝุ่นขนาดที่สามารถเข้าถึงและสะสมในถุงลมของปอดได้ การวัดเสียง การวัดความร้อน และการวัดแสงสว่าง

ผลการศึกษาที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. การจ้างแรงงานเด็กในภาคเกษตร

สรุปได้ว่าการจ้างแรงงานเด็กในกิจการเพาะปลูกที่ศึกษา (อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง และส้ม) และในกิจการเลี้ยงสัตว์ (ไก่และกึ่ง) แต่ไม่พบว่าการจ้างแรงงานเด็กในกิจการเลี้ยงสุกร

แรงงานเด็กที่ถูกว่าจ้างส่วนใหญ่จะเป็นลูกหลานของเกษตรกรหรือเพื่อน ๆ เกษตรกรที่อยู่ในละแวกนั้น ๆ และลูกหลานของแรงงาน (ผู้ใหญ่) ที่ติดตามพ่อแม่หรือครอบครัวมา แรงงานเด็กเหล่านี้มีอายุอยู่ในช่วง 10-17 ปี (ค่าต่ำสุด-สูงสุด)

งานที่ให้เด็กทำจะเป็นงานเบาและงานทั่วไป เช่น ใส่ปุ๋ย คายหญ้า เก็บพืชผล เป็นต้น

2. อายุขั้นต่ำที่เด็กควรทำงานได้

จากการสอบถามความเห็นของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่เห็นว่าเด็กอายุ 15 ปีขึ้นไป สามารถทำงานทั่วไปในกิจการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ ที่ทำการศึกษา แต่ถ้าเป็นงานที่อันตรายมากขึ้น หรืองานหนักขึ้น อายุขั้นต่ำของเด็กก็ควรมากขึ้น (มากกว่า 15 ปี) ตามไปด้วย

ในการศึกษานี้ จึงสรุปว่าถ้าเป็นงานเบาในกิจการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ อายุขั้นต่ำของเด็กคือ 13 ถ้าเป็นงานทั่วไป อายุขั้นต่ำควรเป็น 15 ปี และถ้าเป็นงานอันตราย และให้เด็กอายุ 16-17 ปีทำงาน จะต้องทำงานภายใต้การดูแลของพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้มีความรู้ความสามารถในงานนั้น ๆ

3. อันตรายที่แรงงานเด็กมีโอกาสจะประสบ

ผลการสอบถาม สํารวจภาคสนาม และตรวจวัดสิ่งแวดล้อม สามารถสรุปอันตรายที่แรงงานเด็กจะมีโอกาสประสบอันตรายได้หากทำงานในภาคเกษตร โดยแบ่งเป็นอันตรายในด้านความปลอดภัยในการทำงาน เช่น ถูกจอบ/มีดบาด เขียวบดอไม้ เป็นต้น และอันตรายในด้านสุขภาพ เช่น สัมผัสสารเคมี (สารกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช ผุ่น) สัมผัสเสียงดัง สัมผัสความร้อนสูง และปวดหลัง เป็นต้น

4. การป้องกันอันตรายและการรักษาพยาบาล

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรผู้ว่าจ้างแรงงานส่วนใหญ่จะแจ้งให้แรงงานของตนทราบว่าจะงานที่ทำมีอันตรายอะไรบ้าง สำหรับการป้องกันอันตรายจะใช้วิธีสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เช่น ที่ปิดจมูกแบบทำด้วยผ้าทั่วไป ถุงมือ และรองเท้าน้ำตึก กรณีที่มีการใช้สารเคมีซึ่งเป็นสารกำจัดศัตรูพืช และสารกำจัดวัชพืช ก็จะมีการชำระล้างร่างกายตอนเลิกงานแล้ว ซึ่งน่าเป็นห่วงมากกว่าสารเคมีเหล่านี้จะถูกดูดซึมเข้าสู่ร่างกายได้

สำหรับกรณีที่ประสบเหตุอันตราย ถ้าเป็นการบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยเล็กน้อย เช่น ถูกแมลงกัด ถูกใบอ้อยบาดมือ เป็นต้น ก็จะเอายาทาแผลกันเอง แต่ถ้ามีอาการมากขึ้น ก็จะไปรับการรักษาพยาบาลที่สถานีอนามัย หรือโรงพยาบาลตามแต่กรณี

5. การเก็บสารกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช

ส่วนใหญ่เกษตรกรจะมีที่เก็บเป็นสัดส่วนแต่ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการจัดเก็บยังไม่ดี ในกรณีที่มีการจัดที่พักให้กับแรงงานก็พบว่าบางแห่งก็เก็บสารเคมีดังกล่าวไว้ในบริเวณที่พักด้วย

6. คุณภาพของสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

ผลการตรวจสภาพการทำงาน สามารถประเมินเบื้องต้นได้ว่าการประกอบกิจการเพาะปลูกจะมีโอกาสสัมผัสกับสารเคมีในรูปของละอองสารกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช (ขณะใช้สารดังกล่าว) และผุ่น (ขณะทำการไถพรวนดิน) สัมผัสเสียงดังจากรถแทรกเตอร์ และความร้อนจากแสงแดด ส่วนการประกอบกิจการเลี้ยงสัตว์ก็มีโอกาสสัมผัสสารเคมีที่ใช้เลี้ยงสัตว์ เสียงดังจากเครื่องผสมอาหาร จากเสียงร้องของสัตว์ที่เลี้ยง และความร้อนกรณีทำงานในที่โล่งแจ้งกลางแจ้ง

ผลการตรวจวัดสิ่งแวดล้อมการทำงาน พบว่าการไถพรวนดิน และการใช้รถแทรกเตอร์เป็นเวลานาน การสัมผัสผุ่นทุกขนาด (Total dust) และเสียงดัง มีค่าเกินมาตรฐานที่กฎหมายแรงงานกำหนดไว้ (แต่บางจุดตรวจวัดก็ไม่เกินค่ามาตรฐาน ทั้งนี้ขึ้นกับปัจจัยหลายเรื่อง เช่น สภาพดิน จำนวนไร่ที่ไถพรวนดิน ระยะเวลาการสัมผัส สภาพของรถแทรกเตอร์ที่ใช้ งาน เป็นต้น)

7. กฎหมายและมาตรฐานแรงงานเด็กในภาคเกษตร

พบว่าประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลียตะวันตก และฟิลิปปินส์ มีกฎหมายที่ครอบคลุมถึงภาคเกษตรเช่นเดียวกับมาตรฐานแรงงานเด็กของ ILO ที่ครอบคลุมทุกประเภทกิจการ แต่ประเทศเวียดนามและประเทศไทยมีเฉพาะกฎหมายเกี่ยวกับแรงงานเด็กภาคอุตสาหกรรมเท่านั้น

ส่วนใหญ่ของประเทศที่ทำการศึกษากำหนดอายุขั้นต่ำที่ 18 ปี กรณีเป็นงานเบา อายุขั้นต่ำจะลดลงอีกได้ และถ้าจะให้ทำงานที่อาจเป็นอันตรายก็ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้มีความสามารถ

จากผลการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง คณะผู้ศึกษาได้เสนอมาตรการการให้ความคุ้มครองเรื่องความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานเด็กในภาคเกษตรดังนี้

1. นโยบายแห่งชาติเกี่ยวกับงานแรงงานเด็กในภาคเกษตร
 2. การบังคับใช้กฎหมายการศึกษาภาคบังคับขั้นพื้นฐาน 9 ปี
 3. การพัฒนา / ปรับปรุงหลักสูตรที่มีเนื้อหาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
 4. การกำหนดกฎหมายแรงงานเด็กในภาคเกษตร
 5. การประชาสัมพันธ์
 6. การฝึกอบรมแรงงานเด็กในภาคเกษตร
 7. การขึ้นทะเบียนและการตรวจแรงงานเด็กในภาคเกษตร
 8. การเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
 9. การวิจัยและพัฒนา
 10. การจัดตั้งกองทุนเพื่ออาชีวอนามัยและความปลอดภัยของแรงงานเด็กในภาคเกษตร
-

Executive Summary

Child labour safety in the agriculture sector is something that should not be overlooked as it has an impact on agricultural business, which contributes greatly to Thailand economy. In addition, to response the Minimum Age Convention, No. 138, and the Worst Form of Child Labour Convention, No.182, an increasing attention would be required for the safety of the child labour in this sector.

Scope

The scope of the study includes crop producers of sugar canes, corns, tapiocas and oranges as well as pig, poultry and shrimp farms in the top 10 provinces which have these agriculture activities. The target groups are farm owners and related government officers from Provincial Agricultural Extension Office, District Agricultural Extension Office, Provincial Livestock Development Office, Provincial Fisheries Office, Provincial Labour Protection and Welfare Office, and Community Hospitals.

Study Methods

The methods of study consist of :

1. Survey the target groups in the 10 provinces with the above activities
2. Interview farm owners in the top 2 provinces with the above activities
3. Survey the working environments in the top 2 provinces with the above activities
4. Sampling the total and respirable dust, and measurement of noise, heat and lighting in working areas

Result of the Study

The result of the study can be summarized as follows :

1. Child Labour Employment in Agriculture Sector

From the study it was found that, there are child labourers in all of the crop producing (sugar canes, corns, tapiocas and oranges) as well as poultry and shrimp farms, but none found in the pig farms.

Most of the child labourers are the members of the farmers' friends, relatives or neighbours and are also children or relatives who accompany their adult labourers. These children are aged between 10-17 years old.

The tasks that the children performed are mainly light and general work such as fertilization, grass cutting and crop harvesting.

2. Minimum Age for Child Labour

Mostly from the survey, the target groups agree that children, over the age of 15, can perform general work in crop growing and livestock farming. However, for more high risk or heavy tasks, the regulation on the minimum age more than 15 years should be applied.

It is recommended that the light duties in the crop and animal farms can be performed by child labour minimum age of 13 and minimum of 15 years old for general work. While, the higher risk work should be limited to 16-17 years of age. Also the children must be under supervision of their parents, guardians or competent persons in the areas.

3. Work Hazard for Child Labour

According to physical survey of areas and working environment measurement, it is concluded that there are two forms of hazard which child labourers generally encounter in agriculture sectors. First, physical injuries such as cuts and wounds from knives or wood stumps. Second, health effects in the long term such as chemical poisoning, hearing loss, heat stress, and back pain.

4. Safety Prevention and Health Care

It is found that most employees will inform their workers about the dangers of the work involved. Personal protective devices, such as ordinary cloth masks, gloves and boots, are worn. In case of using pesticides, body cleaning is done as soon as work is finished. It is highly concerned that the chemicals can be absorbed into the body system.

In case of minor injuries, such as insect bites, sugar cane leaf cuts, the workers will apply first aid themselves. However, if the injuries are severe, then the workers will go to a community hospital or health center depending on the cases.

5. Pesticide Storage

Most farmers have separate storage for chemicals, but it may not be in good conditions. In some places, it is found that the worker's quarters or shelters are using as chemical storage too.

6. Quality of Working Environment

According to the working environment survey, the environmental hazard in crop farms, are coming from chemical spraying of pesticides, dust from ploughing, loud noise from tractors, heat from exposing in the sun. Similarly, on livestock farms, there are chemicals used in animals, noises from food mixers and animals, and heat during working in open space.

The environmental measurement indicates that long term exposure to ploughing and tractors for a period of time can lead to total dust and noise level exposure exceeding the labour regulations. In some areas, the results do not exceed the standard due to many factors such as soil type, sizes of the area plough, time of exposure, and tractors conditions.

7. Child Labour Law and Regulations in Agriculture Sector

In countries like USA, UK, Western Australia and Philippines, there are labour laws include agriculture sectors like child labour law of ILO, which applied to all sectors. However, the child labour laws in Vietnam and Thailand are applied for the industrial and commercial sector only.

In most countries of the study, the minimum working age is 18. In case of light duties, the minimum age can be lowered. High risk work must be supervised by parents, guardians or competent persons.

With the detail of the study on child labour safety in agriculture sector, the study committee is putting forward the proposal and recommendations to protect the safety of the child labour in this sector, as follows:

1. National policy on child labour in agriculture sector
2. Re-enforcement on minimum 9 years of basic education
3. Develop and revise curriculum on occupational health and safety
4. Specific child labour laws in agriculture sector
5. Public relations and communication on the issues
6. Provide knowledge and training for child labourers in agriculture sector
7. Register and audit child labour in agriculture sector
8. Working environment and health monitoring
9. Research and development support in this area
10. Establish occupational health and safety foundation for child labour in agriculture sector

สารบัญ

หน้า

คำนำ	ก.
กิตติกรรมประกาศ	ข.
คณะผู้ศึกษา	ค.
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง.
Executive Summary	ช.
บทที่ 1 โครงการศึกษาวิเคราะห์สภาพความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานเด็ก ในภาคเกษตร เฉพาะกรณีเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้า	1
บทที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	3
บทที่ 3 มาตรฐานและกฎหมายเกี่ยวกับแรงงานเด็กในภาคเกษตร	14
บทที่ 4 ผลการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในการเพาะปลูกอ้อย	42
บทที่ 5 ผลการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในการเพาะปลูกข้าวโพด	90
บทที่ 6 ผลการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในการเพาะปลูกมันสำปะหลัง	138
บทที่ 7 ผลการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในการเพาะปลูกสับ	176
บทที่ 8 ผลการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในฟาร์มเลี้ยงสุกร	220
บทที่ 9 ผลการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในฟาร์มเลี้ยงไก่	250
บทที่ 10 ผลการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในนากุ้ง	279
บทที่ 11 สรุปผลการศึกษา	308
บทที่ 12 ข้อเสนอแนะด้านมาตรการเพื่อความปลอดภัยของแรงงานเด็กในภาคเกษตร	329
รายงานและหนังสืออ้างอิง	344
ภาคผนวก	345